

Bruksela, 16 czerwca 2023 r.
(OR. en)

10770/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0180(NLE)

ACP 59
WTO 81
RELEX 750
COAFR 205
FDI 9

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	16 czerwca 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 312 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DECYZJI RADY w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o ułatwieniach w zrównoważonych inwestycjach między Unią Europejską a Republiką Angoli

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 312 final.

Załącznik: COM(2023) 312 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.6.2023 r.
COM(2023) 312 final

2023/0180 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

**w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o ułatwieniach
w zrównoważonych inwestycjach między Unią Europejską a Republiką Angoli**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

W 2020 r. w kompleksowej strategii współpracy Unii Europejskiej (UE) z Afryką „proponuje się, aby UE poczyniła ambitniejsze ustalenia zmierzające do ułatwienia, przyciągnięcia i wsparcia inwestycji w Afryce”¹.

Republika Angoli (zwana dalej „Angolą”) jest siódmym co do wielkości rynkiem inwestycji dla inwestorów z UE na kontynencie afrykańskim. Inwestycje w tym państwie odpowiadają za 5,4 % bezpośrednich inwestycji zagranicznych UE (9,9 mld EUR bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2020 r.). Gospodarka Angoli opiera się obecnie na bogactwie w surowce i zasoby energetyczne. Niemniej jednak kraj ten stara się zdywersyfikować swój model gospodarczy i w ostatnich latach podjął znaczne wysiłki na rzecz poprawy klimatu inwestycyjnego dla inwestorów zagranicznych i lokalnych. Angola rozpoczyna negocjacje w sprawie przystąpienia do umowy o partnerstwie gospodarczym (UPG) między UE a niektórymi państwami wchodzącymi w skład Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju (SADC). UPG nie zawiera jednak szczegółowych postanowień dotyczących inwestycji.

8 września 2020 r. wiceprzewodniczący wykonawczy Komisji Europejskiej Valdis Dombrovskis oraz minister handlu i przemysłu Angoli Victor Fernandes potwierdzili zamiar rozpoczęcia wstępnych rozmów na temat umowy inwestycyjnej między UE a Angolą – oprócz umowy o partnerstwie gospodarczym – dotyczącej przede wszystkim ułatwień w inwestycjach².

23 marca 2021 r. Komisja przyjęła zalecenie w sprawie decyzji Rady³ upoważniającej do podjęcia rokowań z Angolą w sprawie umowy o ułatwieniach inwestycyjnych. 26 maja 2021 r. Rada Unii Europejskiej zatwierdziła rozpoczęcie negocjacji⁴ i przyjęła wytyczne negocjacyjne.

22 czerwca 2021 r. UE i Angola przystąpiły do negocjacji w sprawie Umowy o ułatwieniach w zrównoważonych inwestycjach (zwanej dalej „Umową”). Po czterech rundach, 18 listopada 2022 r., UE i Angola zakończyły negocjacje.

Ogólnym celem Umowy jest poprawa klimatu inwestycyjnego oraz ułatwienie uruchamiania i utrzymywania inwestycji między UE i Angolą na podstawie nowoczesnych i uproszczonych zasad, środków i procedur dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W ten sposób Umowa sprzyja zrównoważonemu rozwojowi, wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu miejsc pracy oraz przyczynia się do zacieśnienia dwustronnych stosunków inwestycyjnych. Umowa zapewnia również solidną platformę służącą dywersyfikacji gospodarki Angoli i jej integracji z gospodarką światową.

Przedmiotowa Umowa jest pierwszą umową o ułatwieniach inwestycyjnych, którą UE kiedykolwiek wynegocjowała, a załączony wniosek dotyczący decyzji Rady stanowi

¹ Wspólny komunikat z 2020 r. pt. „W kierunku kompleksowej strategii współpracy z Afryką”, JOIN(2020) 4 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0004&qid=1615382921173&from=PL>

² https://www.eeas.europa.eu/eeas/5th-angola-eu-ministerial-meeting-joint-way-forward_en?ettrans=pl

³ Zalecenie dotyczące decyzji Rady upoważniającej do podjęcia rokowań w sprawie umowy o ułatwieniach inwestycyjnych między Unią Europejską a Republiką Angoli, COM(2021)138 final.

⁴ Decyzja Rady w sprawie upoważnienia do podjęcia negocjacji z Republiką Angoli w sprawie umowy o ułatwieniach inwestycyjnych, 8441/21, 20 maja 2021 r.

instrument prawny upoważniający do podpisania Umowy w imieniu Unii Europejskiej.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Powyższe cele są w pełni spójne z Traktatem o Unii Europejskiej (TUE), który stanowi, że UE powinna zachęcać wszystkie kraje do integracji w ramach gospodarki światowej, między innymi drogą stopniowego znoszenia ograniczeń w handlu międzynarodowym⁵.

Cele te są również w pełni zgodne z celami umowy z Kotonu⁶ oraz z zasadami ogólnymi promowanymi w tej umowie.

Przedmiotowa Umowa odpowiada głównemu działaniu 12 („d) dążenie do zawarcia umów dotyczących zrównoważonych inwestycji z Afryką i południowym sąsiedztwem”) w dokonanym przez Komisję przeglądzie polityki handlowej⁷. Komisja zapowiedziała w nim, że „zapropONUje zainteresowanym partnerom lub regionom w Afryce i południowym sąsiedztwie nową inicjatywę w zakresie zrównoważonych inwestycji [...] w formie odrębnych umów inwestycyjnych lub w ramach aktualizacji istniejących umów handlowych”.

Przedmiotowa Umowa będzie również stanowić uzupełnienie przyszłego porozumienia w sprawie ułatwień inwestycji na rzecz rozwoju, które obecnie jest przedmiotem negocjacji toczących się w ramach Światowej Organizacji Handlu.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Cele te są spójne z innymi politykami UE, w szczególności z polityką rozwojową UE.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Zgodnie z opinią Trybunału Sprawiedliwości nr 2/15 z dnia 16 maja 2017 w sprawie umowy o wolnym handlu między UE a Singapurem wszystkie obszary objęte Umową wchodzą w zakres wyłącznych kompetencji UE, w szczególności w zakres art. 207 ust. 1 TFUE (bezpośrednie inwestycje zagraniczne).

W rezultacie przedmiotowa Umowa ma zostać podpisana przez Unię na mocy decyzji Rady wydanej na podstawie art. 218 ust. 5 TFUE i zawarta przez Unię na mocy decyzji Rady wydanej na podstawie art. 218 ust. 6 TFUE, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Przedmiotowa Umowa nie obejmuje żadnych kwestii wykraczających poza zakres wyłącznych kompetencji UE.

⁵ Art. 21 ust. 2 lit. e) TUE.

⁶ Umowa o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisana w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r.

⁷ Komunikat Komisji „Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa”, COM(2021) 66 final.

- **Proporcjonalność**

Przedmiotowa Umowa jest zgodna z zasadą proporcjonalności, ponieważ zawarcie umowy międzynarodowej stanowi stosowny instrument przyjmowania wzajemnych praw i obowiązków wraz z podmiotem prawa międzynarodowego, takim jak państwo obce.

Przedmiotowa Umowa służy bezpośrednio osiągnięciu celu UE w zakresie działań zewnętrznych i przyczynia się do realizacji priorytetu politycznego „Silniejsza pozycja UE na arenie międzynarodowej”. Jest ona zgodna z kierunkami globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, które zakładają, że aby zrealizować priorytety działań zewnętrznych UE, należy współdziałać z innymi partnerami i w sposób odpowiedzialny zreorganizować partnerstwa zewnętrzne. Umowa przyczynia się do osiągnięcia celów UE w zakresie stworzenia bezpiecznych, zdywersyfikowanych i odpornych łańcuchów dostaw⁸, a także w zakresie handlu i rozwoju.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy wniosek jest zgodny z art. 218 ust. 5 TFUE, który przewiduje przyjmowanie przez Radę decyzji dotyczących podpisania umów międzynarodowych. Nie istnieje żaden inny instrument prawny, który mógłby posłużyć do osiągnięcia celu wyrażonego w niniejszym wniosku.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W okresie od czerwca do listopada 2020 r. Komisja przeprowadziła konsultacje publiczne⁹, w których zwróciła się do Parlamentu Europejskiego, państw członkowskich, zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego o informacje dotyczące przeglądu polityki handlowej Unii Europejskiej, w tym sposobów wzmocnienia stosunków handlowych i inwestycyjnych UE z krajami sąsiadującymi i Afryką.

Komisja prowadzi regularne konsultacje z zainteresowanymi stronami, między innymi w ramach grupy ekspertów ds. umów handlowych¹⁰ oraz dialogu ze społeczeństwem obywatelskim¹¹. Negocjacje w sprawie przedmiotowej Umowy zostały przedstawione i omówione przede wszystkim podczas dialogów ze społeczeństwem obywatelskim 24 listopada 2021 r. i 17 marca 2023 r.

Przed negocjacjami i w ich trakcie państwa członkowskie UE były również systematycznie informowane i regularnie zasięgano ich opinii, ustnie i pisemnie, na temat różnych aspektów negocjacji za pośrednictwem – działających przy Radzie – Grupy Roboczej ds. Państw AKP oraz Komitetu ds. Polityki Handlowej - eksperci (usługi i inwestycje). Parlament Europejski

⁸ Komunikat Komisji „Bezpieczne i zrównoważone dostawy surowców krytycznych jako wsparcie dwójakiej transformacji”, COM(2023) 165 final.

⁹ https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/consultation-trade-policy-review_pl

¹⁰ <http://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/expert-groups/>

¹¹ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/eu-trade-meetings-civil-society_pl

był informowany za pośrednictwem działającej przy nim Komisji Handlu Międzynarodowego, w szczególności w kontekście specjalnych warsztatów¹², które odbyły się 26 października 2022 r. Sukcesywnie przygotowywane podczas negocjacji teksty były na bieżąco przedstawiane Radzie i Parlamentowi Europejskiemu.

Podczas negocjacji Komisja publikowała ponadto na swojej stronie internetowej¹³ i regularnie aktualizowała sprawozdania z rund negocjacyjnych, propozycje tekstów, komunikaty prasowe, arkusze informacyjne i inne materiały informacyjne.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

W chwili rozpoczęcia negocjacji Komisja polegała na fachowej wiedzy zewnętrznych ekspertów uzyskanej w trakcie przeglądu polityki inwestycyjnej Angoli¹⁴, który został przeprowadzony przez UNCTAD (Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju), oraz na badaniu¹⁵ przeprowadzonym przez Bank Światowy. Sprawozdania UNCTAD i Banku Światowego sporządzono przy wsparciu finansowym UE. W sprawozdaniu UNCTAD przedstawiono informacje na temat ram inwestycyjnych Angoli i utrudnień inwestycyjnych. Utrudnienia te dotyczą systemu uruchamiania i ustanawiania inwestycji, przepisów operacyjnych oraz zdolności i koordynacji na poziomie administracji. Sprawiają one, że Angola nie może w pełni wykorzystać swojego ogromnego potencjału w zakresie przyciągania inwestorów w różnych sektorach. W sprawozdaniu Banku Światowego podkreślono w szczególności, że inwestorzy wskazali jako kluczowe czynniki wpływające na ich decyzje inwestycyjne w krajach rozwijających się: brak przejrzystości i przewidywalności w kontaktach z agencjami publicznymi, nagłe zmiany przepisów ustawowych i wykonawczych oraz opóźnienia w uzyskiwaniu rządowych zezwoleń i zatwierdzeń. Są to kwestie objęte zakresem Umowy.

- **Ocena skutków**

W czasie trwania negocjacji zewnętrzny wykonawca przeprowadził ocenę wpływu na zrównoważony rozwój obejmującą zarówno przystąpienie Angoli do umowy o partnerstwie gospodarczym między UE a SADC (UE-SADC UPG)¹⁶, jak i do przedmiotowej Umowy. Celem tej oceny jest określenie potencjalnych skutków gospodarczych, społecznych, dotyczących praw człowieka i wpływu na środowisko wynikających z przepisów umowy o partnerstwie gospodarczym i Umowy. W ramach oceny wykonawca skonsultował się z ekspertami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz z zainteresowanymi stronami zarówno w UE, jak i w Angoli.

¹² Warsztaty nt. „Przyszłość stosunków handlowych i inwestycyjnych między UE a Afryką”, 26 października 2022 r.

¹³ https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/southern-african-development-community-sadc/eu-angola-negotiations_pl

¹⁴ Zob. UNCTAD, „Investment Policy Review of Angola” [Przegląd polityki inwestycyjnej Angoli] https://unctad.org/system/files/official-document/diaepcb2019d4_en.pdf

¹⁵ Zob. Bank Światowy, „Retention and Expansion of Foreign Direct Investment, Political Risk and Policy Responses” [Utrzymanie i rozwój bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ryzyko polityczne i działania w zakresie polityki] <http://documents1.worldbank.org/curated/en/387801576142339003/pdf/Political-Risk-and-Policy-Responses.pdf>

¹⁶ Zob. „Ocena wpływu na zrównoważony rozwój wspierająca negocjacje handlowe z Angolą dotyczące przystąpienia do umowy o partnerstwie gospodarczym między UE a SADC”, sprawozdanie końcowe, grudzień 2021 r., https://circabc.europa.eu/ui/group/09242a36-a438-40fd-a7af-fe32e36cbd0e/library/f9babf9b-6d05-475f-a322-1bfc4e5c9982?p=1&n=10&sort=modified_DESC

W ocenie wpływu na zrównoważony rozwój potwierdzono pozytywny wpływ Umowy na gospodarkę Angoli. Podkreślono również komplementarność tej Umowy z przystąpieniem do UE-SADC UPG i pomocą techniczną w celu wsparcia obu procesów. W ocenie nie stwierdzono negatywnego wpływu Umowy na zatrudnienie, prawa pracownicze, prawa człowieka ani środowisko.

Ocena, obejmująca zarówno przystąpienie Angoli do UE-SADC UPG, jak i do przedmiotowej Umowy, została przeprowadzona przez przedsiębiorstwo BKP Economic Advisors, będące zewnętrznym wykonawcą.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek nie ma wpływu na ochronę praw podstawowych w Unii.

4. WPLYW NA BUDŻET

Umowa nie ma wpływu na budżet.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Umowa obejmuje postanowienia instytucjonalne ustanawiające strukturę organów wykonawczych, które mają za zadanie stale monitorować wprowadzenie w życie Umowy, jej funkcjonowanie i wpływ.

W rozdziale Umowy dotyczącym współpracy i postanowień instytucjonalnych powołuje się komitet ds. ułatwiania inwestycji, którego głównym zadaniem jest zapewnienie sprawnego i skutecznego funkcjonowania Umowy. Umowa przewiduje także prowadzenie dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, który będzie odbywać się raz w roku przy okazji posiedzenia komitetu ds. ułatwień inwestycyjnych.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Ogólnym celem przedmiotowej Umowy jest ułatwienie przyciągania i zwiększania zakresu inwestycji między UE a Angolą z myślą o dywersyfikacji gospodarczej i zrównoważonym rozwoju tego państwa.

Umowa składa się z czterech rozdziałów merytorycznych dotyczących:

- zapewnienia przewidywalności i przejrzystości środków związanych z inwestycjami, na przykład przez wprowadzenie obowiązku publikowania wszystkich przepisów i warunków dotyczących inwestycji oraz promowanie korzystania z portali informacyjnych dla inwestorów;

- usprawnienia procedur udzielania zezwoleń dzięki szybkiemu rozpatrywaniu wniosków i wspieraniu administracji elektronicznej;
- zapewnienia punktów kontaktowych i zaangażowania zainteresowanych stron, aby ułatwić interakcje między inwestorami a administracją;
- dbania o inwestycje i zrównoważony rozwój przez stosowanie najnowszego podejścia UE do zobowiązań w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju oraz do odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Rozdział „Unikanie i rozstrzyganie sporów” zakłada współpracę między stronami Umowy i poszukiwanie wspólnie uzgodnionego rozwiązania, ale przewiduje również – oprócz mediacji – arbitraż między państwami, z którego będzie można korzystać w ostateczności.

Ogólnie rzecz ujmując, Umowa ma doprowadzić do poprawy klimatu biznesowego w Angoli, z korzyścią zarówno dla przedsiębiorstw zagranicznych, jak i krajowych. W związku z tym inwestorów zagranicznych będzie zachęcać się do pozostania dłużej na lokalnym rynku i tym samym wnoszenia długoterminowego wkładu w lokalną gospodarkę. Oprócz obecnych inwestorów Umowa ma również na celu przyciągnięcie do Angoli nowych inwestorów, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, dla których długie i złożone procedury inwestowania za granicą stanowią większą przeszkodę.

Fakt, iż Umowa zwiększa pewność prawa w odniesieniu do inwestycji we wszystkich sektorach, ma zgodnie z założeniami przyczynić się do dywersyfikacji gospodarczej Angoli i otwarcia się tego państwa na nowe sektory, takie jak eksport żywności, jej produkcja lub usługi w tym zakresie. Umowa zawiera również postanowienia mające wzmocnić powiązania między inwestorami zagranicznymi a dostawcami krajowymi.

Co więcej, Umowa przewiduje również, że stosunki inwestycyjne między UE a Angolą będą miały istotny wymiar związany ze zrównoważonym rozwojem, co oznacza m.in. zobowiązanie do niełagodzenia przepisów i norm w zakresie ochrony środowiska lub pracy w celu przyciągania inwestycji, a także zobowiązanie do niestosowania odstępstw od tych przepisów. Umowa zawiera także zobowiązanie do skutecznego wykonywania międzynarodowych umów w sprawie pracy i ochrony środowiska, w tym porozumienia paryskiego. Umowa wymaga od Stron rozpowszechniania odpowiedzialnych praktyk biznesowych oraz zakłada zacieśnienie współpracy dwustronnej w zakresie związanych z inwestycjami aspektów polityki w dziedzinie zmiany klimatu i równouprawnienia płci.

Wniosek

DECYZJA RADY

**w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o ułatwieniach
w zrównoważonych inwestycjach między Unią Europejską a Republiką Angoli**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, w związku z art. 218 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. 6 maja 2021 r. Rada upoważniła Komisję do podjęcia negocjacji w sprawie umowy o ułatwieniach inwestycyjnych między Unią Europejską a Republiką Angoli („Umowa”).
2. 18 listopada 2022 r. pomyślnie zakończono negocjacje w sprawie Umowy między Unią Europejską a Angolą.
3. Należy zatem podpisać Umowę w imieniu Unii, z zastrzeżeniem zawarcia przedmiotowej Umowy w późniejszym terminie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym zatwierdza się podpisanie Umowy o ułatwieniach w zrównoważonych inwestycjach między Unią Europejską a Republiką Angoli („Umowa”) w imieniu Unii, z zastrzeżeniem zawarcia Umowy.

Artykuł 2

Sekretariat Generalny Rady ustanawia instrument przekazujący pełne uprawnienia do podpisania Umowy w imieniu Unii, z zastrzeżeniem jej zawarcia, osobie wskazanej lub osobom wskazanym przez negocjatora tej Umowy.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*